

Nepřítel uvnitř

Texty na tento týden

1Pt 1,4; Joz 7; Ž 139,1–16; Ezd 10,11; L 12,15; Joz 8,1–29

Základní verš

„Já Hospodin zpytuji srdce a zkoumám ledví, já každému splatím podle jeho cesty, podle ovoce jeho skutků.“ (Jr 17,10)

V sedmé kapitole knihy Jozue nacházíme první případ, kdy prostřednictvím tragické zkušenosti izraelský lid poznává dalekosáhlé důsledky smlouvy a její hluboký význam. Zatímco poslušnost všech ustanovení smlouvy zajišťovala Izraelcům vítězství, nerespektování podmínek smlouvy přineslo jejich porážku. Vojenský úspěch Izraelců nezávisel na jejich počtu, bojové strategii nebo chytré taktice, ale na přítomnosti božského bojovníka mezi nimi.

Během obsazování zaslíbené země museli Izraelci pochopit závažnou skutečnost, že jejich nejnebezpečnější nepřítel se nenachází kdesi mimo jejich tábor, ale v jejich vlastních řadách. Největší výzva, které čelili, nebyly ani opevněné zdi kenaanských měst, ani jejich vyspělá vojenská technika. Nejkomplikovanější bylo vypořádat se s jednotlivci v jejich vlastním táboře, kteří se vyznačovali tvrdohlavostí a svévolným ignorováním Hospodinových pokynů.

Podobným výzvám jsme vystaveni i my při očekávání našeho nebeského dědictví (1Pt 1,4; Ko 3,24). Zatímco nedočkavě stojíme na hranicích zaslíbené země, naše věrnost je vystavena zkoušce a zvítězit můžeme jen díky odevzdání se Ježíši Kristu.

Osnova lekce

V šesté lekci našeho studia knihy Jozue se budeme věnovat kapitolám 7 a 8. Zaměříme se při jejich čtení na to, že nebezpečím pro Boží lid nemusí být nutně vnější nepřítel, ale často je zásadní problém „uvnitř“ – nedůvěra a porušení Boží smlouvy.

- Joz 7,1–13: Akánův hřích a vina celého Izraele (neděle)
- Joz 7,16–19: Boží odhalení hříchu a výzva k pokání (pondělí)
- Joz 7,19–21: Akánova žádostivost a dopady hříchu (úterý)
- Joz 7,22–24; 8,1–29: Z „údolí trápení“ k „bráně naděje“ (středa)
- Joz 7,6–9: Svědectví Izraele o velkém Bohu (čtvrtek)

PORUŠENÍ SMLOUVY

7Jozue lká: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu! [...]”¹⁰Hospodin řekl Jozuovi: „Vstaň! Co je s tebou, že jsi padl na tvář? ”Izrael zhřešil. Přestoupili mou smlouvu, kterou jsem jim vydal. Vzali z věcí propadlých klatbě, kradli, zatajili to a uložili mezi své věci. ¹²Proto nemohou Izraelci před svými nepřáteli obstát a obracejí se před svými nepřáteli na útěk, protože sami propadli klatbě. Nebudu už s vámi, jestliže ze svého středu nevymýtíte to, co propadlo klatbě. (Joz 7,7:10–12)

Osobní studium

Přečtěte si Jozue 7. Jaké byly dvě hlavní příčiny porážky Izraele obyvateli města Aj?

Je zajímavé uvědomit si, že čtenář od začátku zná důvod Hospodinova hněvu i jméno pachatele. Tím napínavým v příběhu o odhalování Akánova provinění je rozdíl mezi perspektivou čtenáře a vnímáním Jozua a Izraelců. Jako mnoho jiných starozákonných textů má i Jozue 7 chiastickou strukturu. Hlavní, vrcholná část odpovídá na otázku, proč Izraelci nedokázali dobýt Aj na první pokus.

Za porážkou Izraele obyvateli města Aj byly dva hlavní důvody: Akánův hřích a přílišná důvěra Izraelců ve vlastní síly. To způsobilo, že se před útokem proti Aji neporadili s Hospodinem a zároveň podcenili sílu nepřitele.

Na základě veršů Joz 7,1.11–13 můžeme vidět, že ačkoli byl za zrádné porušení zákazu zodpovědný Akán, je za něj odpovědný i celý národ a trpí za Akánův skutek. Bůh popisuje Akánův hřích postupným odhalováním jeho závažnosti prostřednictvím kumula-

tivního používání příslovce „také“ ve verši 11 (hebr. gam). Podívejme se ještě jednou na tento verš, tentokrát v ČSP, který postup vystihuje: „Izrael zhřešil a přestoupili také mou smlouvu, kterou jsem jim dal. Vzali také z toho, co bylo zasvěceno zkáze, také kradli, také zapírali a uložili to také mezi své věci“ (Joz 7,11; ČSP). Nejprve se používá nejběžnější výraz pro hřích: *chata*. Potom následuje akt přestoupení popsany pěti specifickými hříchy (slovesy), které uvádí příslovce gam: (1) *ve-gam avru* – také „přestoupili“, (2) *ve-gam lakchu* – také „vzali“ z věcí zasvěcených zkáze (*cherem*), (3) *ve-gam ganvu* – také „kradli“, (4) *ve-gam kichašu* – také „zapírali“ a (5) *ve-gam šamu* – také „uložili“ ukradené mezi své věci.

Smlouva mezi Hospodinem a Izraelem měla individuální i společenský rozměr. Ve světle smlouvy je Izrael považován za nedělitelný celek, který tvoří vyvolený Boží národ.

Hřích jednoho, nebo dokonce některých jeho členů způsobuje proto vinu celého smluvního společenství. Jak řekl Hospodin: „Izrael zhřešil. Přestoupili mou smlouvu, kterou jsem jim vydal“ (Joz 7,11).

Aplikace

Jak může skrytý hřích jednotlivce nebo celého společenství bránit tomu, aby se plně projevila Hospodinova moc? Co můžeš ty osobně udělat pro obnovení důvěry, hledání Boží vůle a posílení jednoty společenství věřících?

AKÁNŮV HŘÍCH

¹⁶Za časného jitra rozkázal Jozue Izraeli přistupovat po kmenech. Losem byl označen kmen Judův. ¹⁷Rozkázal, aby přistupovala judská čeleď. Označena byla čeleď Zerachejců. Rozkázal, aby přistupovala zerašská čeleď po mužích. Označen byl Zabdí. ¹⁸Pak rozkázal, aby přistupoval jeho dům po mužích. Označen byl Akán, syn Karmího, syna Zabdího, syna Zerachova z pokolení Judova. ¹⁹Tu vyzval Jozue Akána: „Synu, přiznej slávu Hospodinu, Bohu Izraele, a vzdej mu chválu. Doznej se mi, co jsi učinil; nic přede mnou nezapírej!“ (Joz 7,16–19)

Osobní studium

Co se z úvodního textu (J 7,16–19) dozvídáme o Bohu a o Akánovi?

Místo odhalení identity provinilce Bůh použije způsob, který postupně odhalí jeho spravedlnost a milost. Po vysvětlení důvodu porážky Izraele a výzvě k posvěcení lidu (Joz 7,13–15) nechává určitou dobu mezi oznámením způsobu hledání viníka a samotným začátkem procedury. To dává Akánovi čas na přemýšlení, pokání a vyznání svého hříchu. Podobně i členové jeho rodiny (pokud by věděli, co se stalo) měli možnost se rozhodnout, zda se chtějí zapojit do zakrývání hříchu, nebo odmítnout být spolupachateli. Vzpomeňme například syny Kórácha, kteří se vyhnuli zničení tím, že odmítli stát na straně svého otce (srov. Nu 16,23–33; 26,11).

Řešení složité a nepříjemné situace se ubírá opačným směrem, než jakým zlo vstoupilo do Izraele a sužovalo ho. Vina celého společenství se postupně zužuje; ze všech Izraelců na jeden kmen, z kmene na rod, z rodu na rodinu a z rodiny ke konkrétnímu jednotlivci. Vyšetřovací proces nejenže

odhalil pachatele, ale očistil také nevinné. To byl velmi důležitý aspekt pečlivého soudního řízení, v němž samotný Bůh vystupuje jako svědek Akánových činů.

Čtenář může cítit napětí, jak se Boží pohled postupně zaměřuje na Akána. Tento člověk však vzdorovitě mlčí a doufá, že zůstane neodhalen. Ale před pronikavými očima Hospodina nezůstane nic skryto (Ž 139,1–16; 2Pa 16,9). Bůh ví, co se ukrývá v srdci každého člověka (1S 16,7; Jr 17,10; Př 5,21).

Je důležité všimnout si, jak Jozue oslovuje Akána – „synu“ (Joz 7,19). Tento výraz ukazuje nejen na věk Jozua a jeho vůdčí roli, ale také prozrazuje, v jakém duchu tento velký bojovník přistupoval ke spravedlnosti. Jeho srdce bylo plné soucitu s Akánem, přestože byl povolán, aby vykonal nad provinilcem rozsudek. Svým postojem Jozue opět předznamenával citlivost, laskavost a lásku Krista. „Nikdy se neprojevoval hrubě, nemluvil zbytečně přísně a nezraňoval citlivé lidi. Neodsuzoval lidskou slabost. Neohrožené napadal pokrytectví, nevěru a nepravost. Činil to však s nesmírnou lítostí.“ (DA 353; TV 223)

Aplikace

Jak ovlivňuje tvůj život poznání, že Bůh ví o všem, co děláš, a zná i to, co neví nikdo jiný?

OSUDNÉ ROZHODNUTÍ

¹⁹Tu vyzval Jozue Akána: „Synu, přiznej slávu Hospodinu, Bohu Izraele, a vzdej mu chválu. Doznej se mi, co jsi učinil; nic přede mnou nezapírej!“ ²⁰Akán odpověděl Jozuovi: „Ano, zhřešil jsem proti Hospodinu, Bohu Izraele; učinil jsem toto: ²¹Viděl jsem mezi kořistí jeden pěkný šineárský plášť, dvě stě šekelů stříbra a jeden zlatý jazyk o váze padesáti šekelů. Vzplanul jsem žádostí a vzal jsem si to. Je to ukryto v zemi uvnitř mého stanu a stříbro je vespod.“ (Joz 7,19–21)

Osobní studium

Co žádá Jozue od Akána v úvodním textu (Joz 7,19–21)? Jaký význam má taková žádost? Jak rozumíš Akánovu vyznání?

Jozue vyzval Akána, aby učinil dvě věci: (1) aby vzdal Bohu čest a slávu a (2) aby přiznal, bez zatajování, co učinil. Můžeme to vnímat i tak, že Akána měl vzdát slávu Bohu přiznáním toho, co udělal. Je zde použit výraz (*toda*), který se může vztahovat ke vzdávání díky (Ž 26,7; Iz 51,3; Jr 17,26), ale i k vyznání hříchu (Ezd 10,11).

Biblický text nenaznačuje, že by Akán projevil nějaké známky skutečného pokání. Až do konce doufal, že zůstane skrytý. Jeho vzdorovitý postoj ho kvalifikoval na úmyslného hříšníka, pro kterého podle Mojžíšova zákona neexistovalo žádné smíření (srov. Nu 15,27–31).

Akánova slova v Joz 7,21 připomínají pád Adama a Evy. Eva viděla (*ra'ah*), že strom je „lákavý“ (ČSP „žádoucí“, *chamad*) a nakonec vzala (*lakach*) z jeho plodů (Gn 3,6). Ve svém přiznání Akán objasňuje, že mezi kořistí

viděl (*ra'ah*) „pěkný šineárský plášť, dvě stě šekelů stříbra a zlatý prut vážící padesát šekelů“. Říká: „Vzplanul jsem žádostí“ (*chamad*) po těchto věcech a vzal si je (*lakach*). Stejně jako v případě Adama a Evy, i Akánovo rozhodnutí odhaluje, že hřích žádostivosti je hříchem nevěry. Podezřívá Boha, že nechce pro své stvoření to nejlepší a že před ním skrývá něco mimořádně skvělého, co si nechává jen pro sebe.

Kromě narážky na prvotní lidský pád text zdůrazňuje ostrý kontrast mezi postoji Rachab (srov. s Joz 2,1–13) a postojem Akána. Zatímco Rachab vyvedla vyzvědače na střechu a ukryla je před vojáky, Akán vzal zakázané věci a skryl je před Jozuem. Rachab projevila laskavost izraelským vyzvědačům a pomohla jim zajistit vítězství, ale Akán svou chamtivostí přinesl Izraelitům potíže a porážku. Rachab uzavřela smlouvu s Izraelci, Akán porušil smlouvu s Hospodinem. A zatímco Rachab zachránila sebe a svou rodinu, a díky ní se z nich stali vážení občané Izraele, Akán odsoudil sebe a svou rodinu k smrti a stal se příkladem hanby.

Aplikace

Přemýšlej o hříchu žádostivosti. Jak se můžeme vyhnout tomu, abychom jí podlehl, bez ohledu na to, kolik toho máme nebo nemáme? (Srovnej s L 12,15.)

BRÁNA K NADĚJI

²²Jozue poslal posly, ti běželi do stanu, a hle, bylo to ukryto v jeho stanu a stříbro bylo vespod.

²³Vzali ty věci ze stanu, přinesli k Jozuovi a všem Izraelcům a položili je před Hospodina. ²⁴Za účasti všeho Izraele vzal Jozue Akána, syna Zerachova, i stříbro, plášť a zlatý jazyk, i jeho syny a dcery, býky a osly, jeho brav i stan a všechno, co mu patřilo, a ubírali se s tím vzhůru do doliny Akóru. (Joz 7,22–24)

Zas jí dám její vinice, dolinu Akór jako bránu k naději. Tam mi opět odpoví jako za dnů mládí, jako v den, kdy vystoupila z egyptské země. (Oz 2,17)

Osobní studium

Co nám příběh zaznamenaný v Joz 8,1–29 říká o tom, jak Bůh dokáže proměnit naše největší selhání v nové příležitosti?

Hospodinova strategie mění počáteční porážku Izraele v taktickou výhodu, čímž se z doliny Akór (hebr. *achor* znamená „trápení“ nebo „těžkost“) stává „brána k naději“ (viz Oz 2,17). Po prvním vítězství nad Izraelci měli občané Aje příliš vysoké sebevědomí, a tak opakovali svou strategii při útoku na Izraelce, kteří předstírali ústup a porážku. Když se obyvatelé Aje nechali vylákat ze své pevnosti, třicet tisíc Izraelců, kteří se nacházeli nedaleko města (Joz 8,4), dobylo prázdné město tak, že ho podpálili. Text dále objasňuje (Joz 8,7), že vítězství nepřinesla promyšlená strategie, ale že sám Hospodin přinesl vítězství a předal město Aj do rukou Izraelců. A přestože se tato kapitola soustředí především na popis jednotlivých vojenských aspektů události, text nezapomíná zdůraznit to nejdůležitější: vítězství je darem od Hospodina.

Rozhodující moment bitvy nastává, když muži opustí město Aj a začnou pronásledovat Izraelce. Právě tehdy Hospodin promlou-

vá v této kapitole podruhé (Joz 8,18; poprvé mluvil, když oznamoval Izraelcům připravenou strategii v Joz 8,1,2), čímž signalizuje, že na celý boj dohlíží. A zatímco dosud nebylo jasné, jak celá bitva skončí, od této chvíle je zřejmé, že armáda Izraelců zvítězí.

Jozue měl v ruce spíše srpovitý meč, než kopí nebo oštěp. V jeho době už se zřejmě nepoužíval jako skutečná zbraň, ale stal se symbolem nezávislosti. A kromě toho, že jím dal signál k útoku, vyjadřoval i Boží svrchovanost při porážce města Aj. Jozue držel svou zbraň ve zvednuté ruce, dokud Izraelci nedosáhli úplného vítězství (Joz 8,26). To ukazuje, že Jozue naplno převzal vůdčí roli, která spočívala na Mojžíšovi při přechodu přes Rudé moře (Ex 14,16) a ve válce proti Amálekovi (Ex 17,11–13), kde bojoval i Jozue.

Tentokrát se sice neudál žádný zázračný viditelný Boží zásah, ale vítězství nad Ajem není o nic méně projevem Boží moci než vítězství nad Egypťany v první generaci nebo při nedávném vítězství nad Jerichem. Klíčem k úspěchu je Jozuova víra v Hospodinovo slovo a jeho neochvějná poslušnost. Princip, který vidíme v tomto příběhu, zůstává platný pro Boží lid i dnes, bez ohledu na to, kde žije a jakým výzvám čelí.

Aplikace

Některá naše selhání v nás zanechávají pocity malomyslnosti nebo porážky. Jakým způsobem může Bůh změnit „údolí trápení“ v „bránu k naději“? Jaké kroky víry a poslušnosti můžeš udělat právě dnes, abys následoval Boží vedení – i když ještě nevidíš výsledek?

SVĚDEK BOŽÍ MOCI

“Tu roztrhl Jozue své roucho, padl před Hospodinovou schránou tváří k zemi, ležel tak až do večera spolu s izraelskými staršími a házeli si prach na hlavu. ⁷Jozue lkal: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu! ⁸Dovol prosím, Panovníku, co mám říci, když se Izrael dal na útěk před svými nepřáteli? ⁹Až to uslyší Kenaanci a ostatní obyvatelé země, obklíčí nás a vyhladí naše jméno ze země. Co pak učiníš pro své veliké jméno?“ (Joz 7,6–9)

Osobní studium

V páté lekci jsme si ukázali, že Bůh dal obyvatelům Kenaanu příležitost, aby se odvrátili od svých špatných cest. Oni však odmítli a nakonec čelili Božímu soudu.

Úvodní verš (Joz 7,6–9) se zabývá Jozuovou počáteční reakcí na neštěstí, které je postihlo. Při čtení se zaměřte zejména na Joz 7,9. Jaký důležitý teologický princip se v jeho slovech nachází?

Nejprve Jozue mluví podobně jako Izraelci uprostřed potíží po odchodu z Egypta: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské zemi, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme jídávali chléb do sytosti. Vždyť jste nás vyvedli na tuto poušť, jen abyste celé toto shromáždění umořili hladem.“

Jozue zde říká: „Ach, Panovníku Hospodine, proč jsi vlastně převedl tento lid přes Jordán? Chceš nás vydat do rukou Emorejců, aby nás zahubili? Kéž bychom byli raději zůstali na druhé straně Jordánu!“ (Joz 7,7).

Brzy však projeví své velké znepokojení nad škodami, které tato porážka způsobí Božímu jménu a pověsti. „Až to uslyší Kenaanci a ostatní obyvatelé země, obklíčí nás a vyhladí naše jméno ze země. Co pak učiníš pro své veliké jméno?“ (Joz 7,9).

To odhaluje téma a princip, který byl ústředním bodem Božích záměrů s Izraelem. Bůh chtěl, aby okolní pohanské národy viděly, jak velké věci Bůh udělá pro svůj lid, který ho poslouchá, a mohly se tak, stejně jako Rachab, dozvědět o Bohu Izraele prostřednictvím moci, kterou získal jeho lid. Na druhou stranu, kdyby se věci vyvíjely špatně, jako tomu bylo zde, národy by považovaly izraelského Boha za slabého a neschopného (viz Nu 14,16; Dt 9,28), což by mohlo povzbudit odpor Kenaanců.

I když v těchto příbězích vidíme, jak Židé postupně obsazovali zaslíbenou zemi, ve skutečnosti šlo především o to, aby byl oslaven Bůh, který byl jedinou nadějí pro Izraelce i pro pohany.

Aplikace

Přečti si text Dt 4,5–9. V čem můžeme vidět paralelu mezi Izraelem a jeho svědectvím světu a našim svědectvím jako adventistů sedmého dne dnes?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si třetí část 45. kapitoly „Pád Jericha“ z knihy *Na úsvitu dějin* (PP 493–498; NUD 234–237).

„Akánův příběh je pro nás poučením o velikosti tohoto hříchu a jeho hrozných důsledcích. Akán pěstoval nenasytnou touhu po zisku tak dlouho, až se stala zvykem, který ho spoutával okovy tak pevnými, že je nebylo možno zlomit. [...]“

Akán viděl poražené a zoufalé izraelské vojsko vracející se z Aje. Přesto nepředstoupil a nevyznal svůj hřích. Viděl Jozua a starší ležet v nevýslovném zármutku na zemi. Přesto stále mlčel. Naslouchal veřejnému oznámení, že byl spáchán velký zločin, a dokonce slyšel, o jaký konkrétní hřích se jedná. Avšak jeho rty byly zapečetěny. Jeho nitro se chvělo hrůzou, když viděl, jak byl označen jeho kmen, pak jeho rodina a jeho domácnost. Přesto se ze svého přestoupení nevyznal, dokud Boží prst neukázal na něj samotného. Teprve až už nemohl svůj hřích déle skrývat, řekl pravdu.

Je obrovský rozdíl mezi připuštěním faktů poté, co byly prokázány, a vyznáním hříchů, o kterých víme jen my a Bůh. Akánovo vyznání sloužilo pouze k tomu, aby se ukázalo, že byl potrestán spravedlivě. Nebylo v něm ani stopy po pravém pokání, žádná lítost, žádná změna postoje, žádné zošklivení si zla.“ (PP 496–498; NUD 236.237)

Otázky k rozhovoru

1. Diskutujte o důsledcích desátého přikázání (Ex 20,17) ve světě ovládaném reklamou a konzumem. Jak můžeme prakticky rozlišit mezi touhou a potřebou? Proč je důležité správně pochopit tento rozdíl?
2. Přečtěte si Danielovu modlitbu v Da 9,4–19. Proč je důležité, že Daniel při vyznávání hříchů Izraele opakovaně říká: „my“ jsme udělali všechny tyto špatné věci, i když nemáme žádné záznamy o tom, že by se samotný Daniel podílel na jednání, které Izraelity přivedlo do zajetí?
3. Zamyslete se nad otázkou na konci části na čtvrtek. Proč byla pro svědectví Izraelců důležitá jejich poslušnost všech „zákonů a soudů“? Jak se stejný princip vztahuje na naši církev dnes? V čem by bylo naše svědectví účinnější, kdybychom se skutečně řídili vším, co nám Bůh řekl?